

A LÉGKÖR ÓZONTARTALMÁNAK MEGHATÁROZÁSA MŰHOLDAS MÉRÉSEK SEGÍTSÉGÉVEL

Az ózon a legfontosabb légköri nyomanyagok egyike. Az O_3 molekulák napsugárzás-elnyelése hozza ugyanis létre a troposféra fölötti viszonylag meleg légköri tartományt, a sztratoszférát. Másrészt ennek a sugárzáselnyelésnek köszönhető, hogy a bioszférára halálos hatású ultraibolya sugárzás a troposzférában nem mutatható ki. A légköri ózonnal kapcsolatos kérdések az utóbbi két évtizedben azért váltak különösen jelentőssé, mivel felmerült annak lehetősége, hogy az emberi tevékenység különböző halogénezett szénhidrogének („freonok”) és nitrogén-oxidok levegőbe bocsátásával csökkenti az ózonernyő vastagságát.

Mindebből nyilvánvaló, hogy a légkör ózontartalmának és a függőleges ózoneloszlás jellemzőinek meghatározása igen fontos feladat. A meteorológusok természetesen rendelkeznek olyan eszközökkel (ózonmérő spektrofotométerek, ózonszondák), amelyekkel ezek a paraméterek rendszeresen mérhetők. A mérőhálózat sűrűsége azonban még a kontinenseken sem kielégítő, tekintve a megfigyelésekhez szükséges berendezések magas árát. Kézenfekvőnek tűnt ezért, hogy az O_3 molekulák légköri mennyiségét, illetve eloszlását a műholdak infravörös sugárzási mérései alapján igyekezzenek meghatározni. A sugárzási adatok átszámítása azonban közel sem könnyű feladat. *Miskolci Ferenc*, a Központi Légkörfizikai Intézet osztályvezetője, aspiránsi ideje alatt ezt a feladatot oldotta meg. Eredményeit „A légkör összózontartalmának és a függőleges ózoneloszlás főbb sajátosságainak meghatározása az infravörös tartományban végzett műholdas sugárzásmérések alapján” c. kandidátusi értekezésében foglalta össze (aspiránsvezetője *Major György*, a földtudományok kandidátusa volt).

Miskolci eljárásának egyik nagy érdeme az egyszerűség. Ennek ellenére modelljével a teljes ózontartalom 3–7%-os hibával számítható ki, amely kisebb, mint az irodalomban található hasonló módszerek hibája.

A Tudományos Minősítő Bizottság az értekezés nyilvános vitáját 1981. június 22-re tűzte ki. Az értekezés elbírálására *Tánczer Tibort* és *Práger Tamást*, a földtudományok kandidátusait jelölte ki. Az opponensek és a résztvevők megállapították, hogy Jelölt munkája eredményes, korszerű és számos további feladat (más nyomgázok átbocsátási függvényének meghatározása) megoldására alkalmazható. A bíráló bizottság egyöntetű véleménye volt, hogy *Miskolci Ferencnek* a kandidátusi fokozat odaítélhető.

MÉSZÁROS ERNŐ
A FÖLDTUDOMÁNYOK DOKTORA

